

CO₂ emisiju kvotu tirgus un kvotu finanšu uzskaitē

Vides aizsardzības un klimata pārmaiņas jautājumi kļūst aizvien nozīmīgāki mūsdienu pasaulē, un tie skar arī biznesa vidi. Uzņēmēji ir kļuvuši atbildīgāki par ražošanas ietekmi uz apkārtējo vidi. Aizvien augoša interese par vides jautājumiem liek vairāk koncentrēties uz to, kā pārvaldīt un uzskaitīt «vides izmaksas». Lielu interesi izraisa Eiropas Savienības CO₂ emisiju kvotu tirgus un Eiropas Savienības Emisiju kvotu tirdzniecības sistēma, jo tā ir lielākā siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju kvotu tirdzniecības sistēma pasaulē, tomēr, neraugoties uz to, pastāv liela nenoteiktība CO₂ emisiju kvotu uzskaitē, jo kopš 2005. gada nav starptautisko grāmatvedības pamatnostādņu CO₂ emisiju kvotu uzskaitē uzņēmumu finanšu grāmatvedībā.

Foto: Jānis Mednis

Eiropas Savienības emisiju kvotu tirdzniecības sistēma

ES emisiju kvotu tirdzniecības sistēma (*The European Union Emission Trading System* — EU ETS) ir pirmā starptautiskā CO₂ emisiju kvotu tirdzniecības sistēma pasaulē. Tā sāka darboties Eiropas Savienībā 2005. gada janvārī saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra direktīvu 2003/87/EK par emisiju kvotu tirdzniecību Kioto protokola saistību izpildei. Emisiju kvotu tirdzniecība neizvirza jaunus mēr-

Emisiju kvotu tirdzniecība neizvirza jaunus mērķus vides jomā, tā ļauj ar mazākiem izdevumiem sasniegt Kioto protokola mērķus. Pašlaik tā darbojas 30 valstīs un regulē vairāk nekā 11 500 iekārtu visā Eiropā, un kopā tie veido aptuveni 50% no Eiropas oglekļa dioksīda emisijām un 40% no Eiropas kopējām SEG emisijām.

**OLGA
MOLČANOVA,**

Mg. soc.,

Starptautiskās

auditorfirmas

AUDIT ADVICE,

Nexia International

Ekonomisko pētījumu

un vadības konsultāciju

departamenta

vadītāja

ķus vides jomā, tā ļauj ar mazākiem izdevumiem sasniegt Kioto protokola mērķus. Pašlaik tā darbojas 30 valstīs (27 ES dalībvalstīs un Īslandē, Lihtenšteinā un Norvēģijā) un regulē vairāk nekā 11 500 iekārtu visā Eiropā, un kopā tie veido aptuveni 50% no Eiropas oglekļa dioksīda emisijām un 40% no Eiropas kopējām SEG emisijām. Sistēmas pamatā ir emisiju kvotas, kas ir oficiāli noteiktas vienības (EUas, AAUs u.c.), kuras dod turētājam tiesības 1 tonnas CO₂ vai citu siltumnīcefekta gāzu emisijai. *European Union Allowance* (EUA) ir Eiropas sistēmas SEG emisijas tirdzniecības vienība (Eiropas SEG atļauja). 1 EUA ir līdzvērtīga vienai noteiktā daudzuma vienībai (*Assigned Amount Unit* — AAU) pēc Kioto protokola definīcijas. EUA tiek izsniegtas uzņēmumiem, kuri piedalās EU ETS, saskaņā ar ES dalībvalstu nacionālajiem emisijas atļauju sadales plāniem. Dalībvalstis līdz katra gada februāra beigām izsniedz kvotas saskaņā ar galīgo lēmumu par kvotu piešķiršanu, uztur valsts reģistru, apkopo pārbaudītus datus par emisijām un nodrošina to, ka katrs uzņēmums ir iesniedzis pietiekamu kvotu skaitu. Katra dalībvalsts sagatavo arī ikgadēju ziņojumu Eiropas Komisijai, kas sagatavo gada ziņojumu, pamatojoties uz dalībvalstu atskaitēm, un iesniedz to Eiropas Parlamentam un Padomei. EU ETS direktīva piešķir Eiropas Komisijai īpašu pārraudzības funkciju, tā kontrolē tirgus rādītājus un novēro ES Emisiju kvotu tirdzniecības sistēmas darbību. Komisija kvotu cenas nenosaka, tās ir atkarīgas no piedāvājuma un pieprasījuma šajā tirgū.

Sistēmas dalībnieki ir rūpnieciskās iekārtas energoietilpīgajās tautsaimniecības nozarēs, t.sk. dzelzs un tērauda ražotnes un rūpnīcas, celulozes un papīra ražošanas nozares, no 2012. gada arī aviācijas nozare, elektroenerģijas un siltumenerģijas, sadedzināšanas, naftas pārstrādes, cementa, kaļķu, ķieģeļu, keramikas, stikla u.c. ražošanas iekārtas. Lai sasniegtu izvirzīto mērķi un samazi-

nātu SEG emisiju, katrai ES dalībvalstij jānosaka maksimāli pieļaujama emisiju apjoms, EU ETS iekļaujams emisiju daudzums un katrai ražotnei piešķirama kvotu skaits. EU ETS uzņēmumiem jāveic emisiju monitorings, līdz 31. martam jā-sagatavo ikgadējie pārskati par SEG emisiju, kurus pārbauda akreditēti verifīcētāji. Vienlaikus uzņēmumam jānodrošina, lai tā rīcībā būtu pietiekams kvotu skaits, ko tas iesniedz katru gadu līdz 30. aprīlim un kas atbilst pārbaudītajā un apstiprinātajā gada pārskatā norādītajam apjomam, lai segtu visas savas emisijas iepriekšējā gada laikā, jo citādi tām var piemērot finanšu sankcijas (jāsamaksā soda nauda par katru tonnu izmešu, kurai nav atbilstošu kvotu).

Sistēma pamatojas uz ierobežojuma un tirdzniecības principu (*Cap & Trade Scheme*), kas nozīmē, ka uzņēmumi, kuri iekļauti EU ETS, var pārdot tirgū EUA pārpalikumu, bet uzņēmumi, kuru emisija pārsniedz pieļaujamo robežu, tās var nopirkt. Ja uzņēmums samazina savu emisiju, tas var saglabāt neizmanto-tās kvotas, lai segtu savas turpmākās emisijas, vai arī tos pārdot citam uzņēmumam, kam nepietiek kvotu. Uzņēmumi, kuriem pietrūkst kvotu, var veikt pasākumus emisiju samazināšanai (piemēram, investēt līdzekļus efektīvākās tehnoloģijās vai izmantot energoresursus ar mazāku oglekļa saturu), vai arī trūkstošās papildu kvotas iegādāties tirgū.

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra direktīvas 2003/87/EK nosacījumiem, sistēma iedalīta vairākos periodos:

- 1. fāze — 2005.–2007. gads — sistēmas ieviešanas un pieredzes gūšanas posms. Tika ieviesta emisiju kvotu brīvā tirdzniecība Eiropas Savienībā, izveidota vajadzīgā infrastruktūra, un radīts oglekļa tirgus;
- 2. fāze — 2008.–2012. gads — sakrīt ar Kioto protokolā pieņemto saistību īstenošanas pirmo periodu, kad Eiropas Savienībai un citām industrializētajām valstīm jāsamazina emisijas, kas tām noteikti siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas jomā;
- 3. fāze — 2013.–2020. gads — pāreja uz kvotu izsolēm.

Katram periodam tiek izstrādāts emisiju kvotu sadales plāns, kura mērķis ir noteikt kopējo emisiju kvotu apjomu, ko valsts emitēs noteiktajā periodā, emisiju kvotu sadali starp iekārtu operatori, kā arī kārtību, kādā emisiju kvotas piešķiramas jaunām iekārtām vai esošām iekārtām piesārņojošās darbības paplašināšanas gadījumā.

Eiropas SEG emisiju kvotu tirgus

Patlaban jebkura persona var piekļūt SEG emisiju kvotu tirgum tieši vai netieši, izmantojot finanšu starpnieku (piemēram, brokeru, banku, kvotu tirdzniecības starpnieka pakalpojumus). Emisiju kvotu tirgū ir divi galvenie dalībnieku veidi: «atbilstības pircēji» (elektroenerģijas uzņēmumi un rūpniecības uzņēmumi), kuriem tiesību aktos ir paredzēts pienākums noteiktos termiņos nodot kvotas,

un finanšu starpnieki, kuriem pašiem šādu atbilstības pienākumu nav. Finanšu starpnieki ir veicinājuši tirdzniecību starp iekārtām un izstrādājuši atvasinātos produktus, piemēram, nākotnes līgumus, iespēju līgumus un mijmaiņas līgumus, lai palīdzētu sistēmas dalībniekiem pārvaldīt risku. Kvotas var pirkt arī izsolēs, kuras organizē vairākas dalībvalstis, taču šī iespēja līdz šim nebija plaši izmantota. No 2013. gada izsoles būs galvenā kvotu piešķiršanas metode EU ETS. To ievieš pakāpeniski, paredzot visu kvotu izsolīšanu no 2027. gada. Sistēma pastāv tikai elektroniskā veidā, kvotas eksistē tikai kā tiešsaistes reģistra konts, kurš ir nepieciešams katram uzņēmumam, kam ir saistības, un katrai personai, kas vēlas pirkt vai pārdot kvotas. Sistēma sastāv no katras dalībvalsts atsevišķās daļas, kur tiek turētas kvotas, un Eiropas centrālā mezgla, kur automātiski tiek kontrolēta kvotu kustība, lai nodrošinātu direktīvas noteikumu izpildi. Atsevišķi reģistra dati tiek regulāri publicēti. Ir izveidota arī elektroniskās reģistrācijas sistēma, kas palīdz izsekot emisiju kvotu īpašnieku maiņai tirgū. Šī reģistrācijas sistēma ir atdalīta no tirdzniecības darbībām — ne visu tirdzniecības operāciju rezultātā mainās kvotu īpašnieki, taču, ja darījuma rezultātā mainās īpašumtiesības, kvotu nodošana tiek reģistrēta sistēmas kontos.

Mūsdienu Eiropas SEG emisiju kvotu tirgus raksturojums

1. Nav starptautisko grāmatvedības pamatnostādņu un vienotas

finanšu uzskaites attiecībā uz CO₂ emisiju kvotām.

Šāda situācija ir radusies, jo trūkst standartu noteicēju grāmatvedības norādījumu no 2005. gada līdz 2010. gadam. 2004. gada decembrī Starptautiskā grāmatvedības standartu padome (*International Accounting Standards Board* — IASB) ar Starptautisko finanšu pārskatu interpretācijas komitejas (*International Financial Reporting Interpretations Committee* — IFRIC) starpniecību izdeva grāmatvedības pa-

---

Kvotas var pirkt arī izsolēs, kuras organizē vairākas dalībvalstis, taču šī iespēja līdz šim nebija plaši izmantota.

No 2013. gada izsoles būs galvenā kvotu piešķiršanas metode ES emisiju kvotu tirdzniecības sistēmā.

---

matnostādnes IFRIC 3 «Emisijas tiesības» (*Interpretation 3: Emission Rights*). Tās noteica, ka aktīvi (it īpaši EUas) jāuzskaita neatkarīgi no saistībām, kas izriet no EU ETS. Tādējādi saistību novērtēšana pēc kvotu (aktīvu) atlikušās vērtības nebija atļauta. IFRIC 3 arī norādīja, ka kvotas jāuzskaita nemateriālo aktīvu sastāvā (neatkarīgi no tā, vai tās tika piešķirtas bez maksas vai nopirkas), tādēļ tām jāpiemēro grāmatvedības metodes un informācijas atklāšanas norādījumi, kas ir Starptautiskajā grāmatvedības

standartā (SGS) 38 «Nemateriālie aktīvi». Turklāt kvotas, kuras tika piešķirtas ar zemāku vērtību nekā patiesā vērtība, sākotnēji jānovērtē patiesajā vērtībā (tas ir, tirgus vērtībā), un starpība starp samaksāto vērtību un patieso vērtību jānosaka kā valsts dotācija, kas jāuzskaita pēc SGS 20 «Valsts dotāciju uzskaitē un informācijas atklāšana par valsts palīdzību». Šīs «dotācijas» sākotnēji jāklasificē bilancē kā atliktie ienākumi un vēlāk jāatzīst par ienākumiem atbilstošā periodā. Attiecībā uz saistību novērtēšanu un uzskaiti IFRIC 3 uzskatīja, ka saistības būtu jāatzīst, kad emisija ir veikta, un tās jāuzskaita kā uzkrājumi pēc SGS 37 «Uzkrājumi, iespējamās saistības un iespējamie aktīvi». Saistības būtu jānovērtē patiesajā vērtībā (tas ir, pēc labākas aplēses par izdevumiem, kas vajadzīgi, lai nokārtotu pašreizējo pienākumu bilances datumā).

Sekoja EU ETS dalībnieku negatīva reakcija par IFRIC 3. Galvenie iebildumi bija pret ieteikumu ieguvumus un zaudējumus no saistību novērtēšanas iekļaut

peļņas vai zaudējumu aprēķinā, savukārt ieguvumus un zaudējumus no emisiju kvotu pārvērtēšanas atzīt pašu kapitālā. Tāpat bija neapmierinātība ar to, lai dažus aktīvus novērtētu pēc izmaksām un citus patiesajā vērtībā. Šīs neatbilstības ļāva uzskatīt, ka IFRIC 3 ieteikumu dēļ parādīsies mākslīgas svārstības uzņēmuma darbības rezultātos, un arī neliels daudzums emisiju kvotu tiks nopirkts, jo pārsvarā tās tika piešķirtas bez maksas. Ņemot vērā negatīvos viedokļus arī no Eiropas Komisijas puses, 2005. gada jūnijā IASB atsauca IFRIC 3.

Kopš Starptautiskā finanšu pārskatu interpretācijas komiteja 2005. gadā atsauca starptautiskās grāmatvedības pamatnostādnes IFRIC 3, nav bijušas neviens oficiālas grāmatvedības rekomendācijas par to, kā uzskaitīt emisiju kvotas, līdz ar ko parādījās uzskaites prakšu daudzveidība.

Saskaņā ar IASB noteikumiem gadījumos, kad nevar piemērot grāmatvedības standartu vai interpretāciju, jāievēro SGS 8 «Grāmatvedības politika, grāmatvedības aplēšu izmaiņas un kļūdas» 10. pants — vadībai jāizmanto tāds vērtējums, izveidojot un piemērojot grāmatvedības politiku, kuras rezultātā rodas informācija, kas ir svarīga lietotāju lēmumu pieņemšanas vajadzībām un ir ticama. Līdz

ar to emisiju kvotu uzskaitē ir saistīta ar vairākiem starptautiskiem finanšu pārskatu standartiem, tostarp: SGS 2 «Krājumi», SGS 20 «Valsts dotāciju uzskaitē un informācijas atklāšana par valsts palīdzību», SGS 37 «Uzkrājumi, iespējamās saistības un iespējamie aktīvi», SGS 38 «Nemateriālie aktīvi» un SGS 39 «Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana».

Tādējādi arī uzņēmumi var tikt klasificēti kā emitenti, zaļās enerģijas «veidotāji», tirgotāji, investori, konsultanti. Savukārt IASB uzskata, ka, pat ja emisiju kvotas tiek izmantotas dažādos veidos, tas nedrīkst ietekmēt grāmatvedības metodi, grāmatvežiem tās jāuzskaita konsekventi vienā vienotā veidā.

2. Grūtības klasificēt un novērtēt emisiju kvotas,

jo tām ir vairākas izmantošanas iespējas, līdz ar to tās var klasificēt kā preces, finanšu instrumentus utt. Emisiju kvotas pārdod un pērk dažādu iemeslu dēļ, tostarp vajadzība, lai noteiktajā datumā būtu noteiktais kvotu daudzums, kas atbilstu faktiskajām emisijām no iekārtām; kvotas var būt arī pārdošanai turētie aktīvi.

3. SEG finanšu uzskaitē ir veidošanas posmā. Sakarā ar to, ka kopš 2005. gada trūkst norādījumu par emisiju kvotu uzskaiti grāmatvedībā, ir izveidojies 6 gadu pārrāvums. Pašlaik IASB un ASV Finanšu grāmatvedības standartu padome (*US Financial Accounting Standards Board* — FASB) mēģina atrisināt neskaidrības emisiju kvotu uzskaitē. 2008. gadā IASB kopā ar FASB sāka Emisijas kvotu

tirdzniecības shēmu projektu par plašu vadlīniju izstrādi emisiju kvotu uzskaitē. Šajā projektā ietilpst visu tirgojamo emisijas tiesību un pienākumu uzskaitē, kuri izriet no emisiju kvotu tirdzniecības sistēmām, kā arī to pasākumu uzskaitē, kas veikti ar nodomu saņemt tirgojamās tiesības nākamajos periodos. Grāmatvedības uzskaites rekomendācijām šajā jomā būs vislielākā ietekme uz uzņēmumiem Eiropā EU ETS dēļ. Turklāt sakarā ar CO₂ tirgus globalizāciju CO₂ uzskaites metodei būs starptautiska nozīme. IASB/FASB Emisiju kvotu tirdzniecības shēmu projekts tiks publicēts 2011. gada beigās.

4. EU ETS tiek izmantotas dažādas grāmatvedības prakses emisiju kvotu uzskaitē.

Uzņēmumi EU ETS pašlaik var brīvi izvēlēties grāmatvedības metodi attiecībā uz emisiju kvotām. Šī elastība dod uzņēmumiem iespēju izvēlēties tādu metodi, kas vislabāk atbilst viņu biznesa īpatnībām un/vai ir vienkāršāka piemērošanā. Tomēr grāmatvedības prakses daudzveidība nozīmē arī to, ka EU ETS uzņēmumi (piemēram, lieli emitenti) vairumā gadījumu nevar tikt salīdzināti savā starpā. Kvotu uzskaitē kā aktīvi vai saistības būtiski atšķiras starp uzņēmumiem, jo tie lieto vairākus klasifikācijas un novērtēšanas veidus. Ir uzņēmumi, kuri vispār neatklāj nekādu informāciju šajā jomā. Uzņēmumu nevēlēšanās atklāt jebkādu informāciju par kvotām rodas tādēļ, lai neatklātu uzņēmumu stratēģiju attiecībā uz kvotu turēšanu vai arī lai citi uzņēmumi nezinātu par kvotu pārpalikumu vai iztrūkumu.

Visbiežāk lietojamās metodes uzņēmumos

Grāmatvedības prakses apkopojums emisiju kvotu uzskaitē

Aktīvi	Saistības
Sākotnējā emisiju kvotu atzīšana: <ul style="list-style-type: none"> ■ nemateriālie aktīvi; ■ krājumi; ■ jaukti. 	Novērtēšana: <ul style="list-style-type: none"> ■ jau iegūtas vai nopirkta kvotas novērtē pēc uzskaites vērtības, bet kvotas, kuras vēl nepieciešams iegādāties, lai segtu faktiskās emisijas, novērtē pēc tirgus vērtības; ■ ja emisiju kvotas iepirkta saskaņā ar <i>forward</i> kontraktu cenām, tās tiek uzskaitītas pēc kontraktu cenām.
Sākotnējā emisiju kvotu novērtēšana: <ul style="list-style-type: none"> ■ nulles vērtībā; ■ starpība starp patieso vērtību un izmaksām, kas atzītas kā valsts dotācijas un uzrādītas kā nākamo periodu ieņēmumi bilancē. 	
Turpmāka emisiju kvotu novērtēšana: <ul style="list-style-type: none"> ■ amortizācija/nolietojums. 	
Emisiju kvotu pārvērtēšana: <ul style="list-style-type: none"> ■ pārvērtē un atzīst šīs izmaiņas peļņas vai zaudējumu aprēķinā. 	

1) aktīvu uzskaitē:

Sākotnējā emisiju kvotu atzīšana uzņēmumu finanšu pārskatos īpaši neatšķiras, vai kvotas tika piešķirtas bez maksas (no valdības EU ETS 1. un 2. fāzē) vai arī tika nopirkta:

- **Nemateriālie aktīvi** — kvotas tiek uzskaitītas uzņēmumu kontos pēc izmaksām. Ja uzņēmums ieguva kvotas bez maksas, tad tās tiek uzrādītas ar nulles vērtību, bet, ja emisiju kvotas tika iegādātas, tām ir izmaksas, kas parādās kontos.
- **Krājumi** — daži uzņēmumi uzskaita kvotas krājumu sastāvā.
- **Jaukti** — ja uzņēmumos ir kvotas ar dažādiem to izmantošanas veidiem — lai izpildītu uzņēmuma pašu emisiju pienākumus vai arī kvotas tika turētas tirdzniecības nolūkā, tad uzņēmumā pieņemtās grāmatvedības metodes ir atkarīgas no kvotu izmantošanas mērķa.

Sākotnējā emisiju kvotu novērtēšana.

- **Nulles vērtībā** — daži uzņēmumi uzskaita piešķirtās CO₂ kvotas nulles vērtībā, pamatojoties uz to, ka kvotas tika piešķirtas bez maksas.
- Citi uzņēmumi sākotnēji uzskaita emisiju kvotas kā **starpību starp patieso vērtību un izmaksām**, kas atzītas kā valsts dotācijas un uzrādītas kā nākamo periodu ieņēmumi bilancē.

Turpmāka emisiju kvotu novērtēšana.

Lielākā daļa uzņēmumu neatklāj informāciju par amortizāciju/nolietojumu. Ja emisiju kvotas tika novērtētas nulles vērtībā, tad amortizācija/nolietojums nav iespējams. Ja kvotas tiek uzskaitītas krājumu sastāvā, tad tās arī tiek klasificētas kā ražošanas izmaksas.

Emisiju kvotu pārvērtēšana.

Emisiju kvotu pārvērtēšana finanšu pārskatos ir nepieciešama, ja mainās šo aktīvu tirgus vērtība. Lielākā daļa uzņēmumu neatklāj informāciju par emisiju kvotu pārvērtēšanu. Tie uzņēmumi, kuri atklāj šādu informāciju, pārvērtē un atzīst šīs izmaiņas peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

2) saistību uzskaitē:

- Jau iegūtas vai nopirkta kvotas novērtē pēc **uzskaites vērtības** (ja tās novērtē pēc izmaksām, tad parasti šī vērtība ir nulle), bet kvotas, kuras vēl nepieciešams iegādāties, lai segtu faktiskās emisijas, novērtē pēc **tirgus vērtības**.

- Ja emisiju kvotas iepirkta saskaņā ar **forward** kontraktu cenām, tās tiek uzskaitītas pēc kontraktu cenām.

Dažādas pieejas rada būtiski atšķirīgu informācijas atklāšanu finanšu pārskatos, līdz ar ko rodas neapmierinātība pašreizējo vai nākotnes finanšu pārskatu informācijas lietotāju vidū, kas vēlas, lai tiktu nodrošināts godīgs un pārskatāms salīdzinājums starp EU ETS uzņēmumiem. Uzņēmumiem arī jāpatērē daudz laika un resursu, ieviešot dažādus emisiju kvotu uzskaites modeļus, lai apmierinātu valsts regulatoru vai mātesuzņēmumu vajadzības.

5. Sagaidāmas būtiskas izmaiņas nākotnē līdz ar EU ETS 3. fāzes īstenošanu (2013.–2020. gads).

Ar zināmām grūtībām EU ETS uzņēmumiem būs jāsaucas jau tuvākajā nākotnē, jo sagaidāmas ievērojamas izmaiņas emisiju kvotu tirdzniecībā Eiropā: shēmas 3. fāzē tiek plānota pāreja uz kvotu izsolēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa direktīvu 2009/29/EK. Līdz šim lielāko daļu emisiju kvotu (ap 95%) valstu valdības piešķir uzņēmumiem bez maksas. Tam ir bijusi ietekme uz grāmatvedības praksi, jo kvotas parasti tika norādītas uzņēmumu kontos nulles vērtībā (pamatojoties uz to izmaksām). Lai gan shēmas 1. un 2. fāzē emisiju kvotu izsoles ir ierobežotas, tā būs galvenā sadales metode, sākot ar 2013. gadu. Tas ietekmēs arī finanšu pārskatus — uzņēmumi vairs nevarēs novērtēt emisiju kvotu aktīvus un saistības nulles vērtībā, jo par kvotām jau būs jāmaksā.

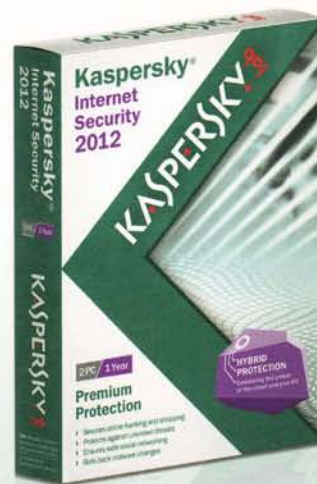
Kvotu izsoles tiks organizētas un veiktas individuāli ES dalībvalstīs, un izolētais kvotu apjoms būs atšķirīgs atkarībā no nozares. Piemēram, uz elektroenerģijas ražotājiem izsoles sistēma būs pilnībā attiecināma jau 2013. gadā, kaut arī ar dažām pagaidu iespējām atkāpties no šā noteikuma. Pārējās rūpniecības nozarēs izsoles tiks veiktas pakāpeniski: sākot no 20% 2013. gadā un palielinot līdz 70% 2020. gadā.

Pastāv arī nepietiekama valdības iesaistīšanās un publiskā apspriešana šajā jomā, nav visaptverošas jaunākās informācijas par finanšu uzskaites praksi EU ETS uzņēmumos. Līdz ar nenoteiktību emisiju kvotu uzskaitē lēmumu pieņemšana SEG finanšu uzskaitē notiek mazā ekspertu grupā. ■

Hibrīdā aizsardzība: antivīrusu un mākoņu tehnoloģijas

Kaspersky® Internet Security 2012 apvieno sevī antivīrusu aizsardzības spēku un mākoņtehnoloģiju ātrumu. Šī pārdomātā kombinācija ļauj vislabāk aizsargāt Jūs no mūsdienu apdraudējumiem internetā.

35.95 Ls/21.95 Ls *

Tagad Kaspersky Internet Security arī latviešu valodā!

Pieprasiet interneta un datortehnikas veikalos! Informācija, pilnfuncionāla bezmaksas izmēģināšana un elektroniskā iegāde visu diennakti: www.kaspersky24.lv

Bezmaksas konsultatīvais un tehniskais atbalsts latviešu un krievu valodā: tel. 67805010; support@antivirus.lv

* licences (2 datori/1 gads) atjauninājuma cena pastāvīgiem lietotājiem

KASPERSKY